

INFORMACIJOS VALDYMAS

Informacija internete apie Lietuvos aukštųjų mokyklų studijų programas, teikiamas studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijas

Marija Stonkienė

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Informacijos ir komunikacijos katedros daktarė
Faculty of Communication, Vilnius University,
Department of Information and Communication, Doctor
El. paštas: marija.stonkiene@kf.vu.lt

Straipsnyje supažindinama su tyrimu siekiant išsiaiškinti internete pateikiamos informacijos apie Lietuvos aukštųjų mokyklų studijų programas, teikiamas studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijas (e. mokymosi būdu). Atliekant šį tyrimą buvo analizuojama informacija apie galimybes studijuoti e. mokymosi būdu 2014 m., kuri pateikiama atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo informacinės sistemos (AIKOS), Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) tinklalapiuose bei Lietuvos aukštųjų mokyklų, stojantiesiems 2014 m. pasiūlysių e. mokymosi būdu studijuoti studijų programas, tinklalapiuose. Atliktas tyrimas atkreipė dėmesį į nepakankamą, nesistemingą, nesuderintą informavimą apie Lietuvos aukštosiose mokyklose siūlomas studijų programas, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu valstybės lygiu. Aukštųjų mokyklų tinklalapių analizė atskleidė skirtingas informacijos teikimo stojantiesiems prieigas (nuo visiško informacijos neteikimo iki išsamaus informacijos teikimo). Tyrimo rezultatai parodė ir e. studijų (arba nuotolinio studijų būdo, realizuojamo naudojant informacijos ir ryšių technologijas) apibrėžties valstybės lygiu būtinybę.

Pagrindiniai žodžiai: informacijos ir ryšių technologijos aukštajame moksle, e. studijos arba nuotolinės studijos, mišrios studijos, informavimas apie studijų programas, AIKOS, LAMA BPO, universitetų tinklalapiai.

Įvadas

P. G. Altbach, L. Reisberg ir L. E. Rumbley, vertindami veiksnius, turinčius poveikį aukštojo mokslo sistemai, nurodo, kad poveikį turi ne tik konkurencijos aukštajame moksle didėjimas, globalizacijos iššūkiai, aukštojo mokslo masiškėjimo ir universalėjimo tendencijos, kintantys mokymo metodai, studijų kokybės reikalavimai, siejami su teikiamos kvalifikacijos struktūra, kin-

tanti aukštojo mokslo finansavimo sistema, akademinų profesijų sandara, mokslinių tyrimų erdvė, bet ir informacijos ir ryšių (komunikacijos) technologijų skverbtis į aukštojo mokslo sistemą (e. mokslo žurnalų radimasis, šių technologijų taikymas mokymui ir mokymuisi ir kt.) (Altbach, Reisberg, Rumbley, 2009).

Atnaujintoje Europos aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkėje siūloma daugiau dėmesio skirti ir plačiau

taikyti informacijos ir ryšių technologijomis grįstus švietimo įgyvendinimo būdus, užtikrinančius: didesnę studijų modulių įvairovę (pvz., ne visą darbo dieną, nuotolinę ar modulinę mokymąsi, tęstinę mokyklos nebaigusių suaugusiųjų ir kitų darbo rinkos dalyvių švietimą), veiksmingesnį ir konkrečiam asmeniui geriau pritaikytą mokymąsi (tam geriau išnaudojant informacijos ir ryšių technologijų potencialą, e. mokymąsi ir mišrųjų mokymąsi, naudojantis mokymosi valdymo sistemomis, virtualiomis mokymosi terpėmis) (*Komisijos komunikatas...*, 2011, p. 7). Šiame strateginiame dokumente teigiama, kad dėl informacijos ir ryšių technologijų pasikeis aukštųjų mokyklų veiklos modeliai, studijuoti aukštosiose mokyklose bus pritraukiamos visiškai naujos auditorijos (asmenys, studijuojantys po vieną kursą, skirtingo amžiaus studentai ir kt.), bus teikiamos naujos paslaugos (vertinimas, sertifikavimas ir kt.) – visa tai pareikalaus permąstyti aukštųjų mokyklų įsipareigojimus visuomenei (Ten pat). Nors strateginis informacijos ir ryšių technologijų naudojimo aukštajame moksle vertinimas atkreipia dėmesį į šių technologijų ateities potencialą, tačiau ir šiandien šios technologijos yra plačiai naudojamos aukštajame moksle.

Mokslininkai teigia, kad informacijos ir ryšių technologijomis grįstų e. mokymosi sistemų naudojimo mastai nuolat didėja (Hogo, 2010; Chao, Chen, 2009). Šių sistemų naudojimo plėtra aiškinama įvairiais akstinais: kaip e. mokymosi sistemų pranašumas nurodomas ne tik mokymuisi skiriamų sąnaudų mažinimas, laiko ir erdvės keliamų nepatogumų eliminavimas (Chao, Chen, 2009), bet ir mokymosi orientavimas į besimokantįjį (Lee, Yoon, Lee, 2009). S. Downes teigia, kad e. mokymasis šiaandien yra susijęs su mokymosi objektais,

kuriems mokymo institucijos suteikia tam tikras formas, todėl svarbiausias e. mokymosi organizavimo vienetas yra institucija, formalizuojanti e. mokymosi pasiekimus (Downes, 2005). T. Govindasamy, nustatęs septynis e. mokymosi kokybei reikšmingus parametrus, vieną jų nurodė esant institucinę paramą (Govindasamy, 2001). Todėl galima teigti, kad e. mokymosi plėtrai yra svarbus institucijos, kurioje naudojamas šis studijų būdas, suinteresuotumas ir dalyvavimas. Būtina pažymėti, kad institucijų informacijos ir ryšių technologijų naudojimo mokymuisi palaikymas turi būti lydimas informacijos teikimo suinteresuotoms auditorijoms. Tai patvirtina aukštojo mokslo siekiančių asmenų informavimo reikšminimas Europos Tarybos išvadose dėl aukštojo mokslo modernizavimo (2011/C 372/09), kur politiniu lygmeniu yra atkreipiamas dėmesys į informacijos apie mokymosi galimybes sklaidos svarbą.

Lietuvoje skiriama nemažai dėmesio e. mokymosi plėtrai. Valstybės lygiu plėtojamos programos *Informacinės technologijos mokslui ir studijoms* (ITMiS, 2001–2006 m.), *Lietuvos virtualaus universiteto programa* (LVU, 2007–2012 m.), *Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros programa* (LITMIS, 2013–2015 m.), susidedančios iš komplekso priemonių, kuriomis siekiama nacionalinėms aukštojo mokslo institucijoms sudaryti prielaidas, sąlygas ir galimybes mokymo veiklą plėtoti virtualioje erdvėje. Lietuvos aukštosios mokyklos aktyviai naudoja informacijos ir ryšių technologijas mokymuisi – tai rodo aukštojo mokslo statistiniai duomenys.

Lietuvos mokslininkai nemažai dėmesio skiria informacijos ir ryšių technologijų aukštajame moksle aktualijoms, tačiau

informaciniai informacijos ir ryšių technologijų naudojimo aspektai tyrinėti mažai.

Straipsnyje pristatomo tyrimo tikslas – nustatyti, ar internete, oficialiuose lietuviškuose aukštojo mokslo institucijų tinklalapiuose, yra pateikiama informacija apie Lietuvoje teikiamų studijų programų galimybes studijuoti e. mokymosi būdu. Tyrimui pasirinkti dvejojo tipo institucijų, informuojančių asmenis, siekiančius aukštojo mokslo, apie studijų galimybes Lietuvoje veikiančiose aukštosiose mokyklose, tinklalapiai:

- valstybės lygmens tinklalapiai, kuriuose pateikiama informacija apie visas Lietuvos aukštosiose mokyklose teikiamas studijų programas, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu. Tai atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (toliau tekste – AIKOS) bei Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (toliau – LAMA BPO) tinklalapiai;
- atskirų Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų, teikiančių studijų programas, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu, tinklalapiai.

Straipsnyje netiriama vykdant e. mokymosi procesą virtualioje erdvėje skatinimo, Lietuvos e. mokymosi infrastruktūros plėtos programas internete specializuotuose tinklalapiuose teikiama informacija.

Šiame straipsnyje vartojami du terminai: e. mokymosi ir nuotolinio mokymosi. Nuotolinio mokymosi terminas vartojamas tik tuo atveju, jei pavartotas tiriamuose objektuose. Nuotolinis mokymasis yra technologijų tarpininkaujamas mokymo ir mokymosi būdas; nuotoliniam mokymuisi buvo naudojamos įvairios technologijos: pirmiausia paštas, vėliau įvairios medijų priemonės (televizijos, radijo, kino ir kt.),

trečiajai nuotolinio mokymosi kartai jau yra būdingas interaktyvių technologijų naudojimas; mokslininkai nurodo esant ir ketvirtąją bei penktąją nuotolinio mokymosi kartas – kai nuotoliniam mokymuisi yra naudojamos išmaniosios duomenų bazės, sudarančios lankstaus mokymosi galimybes dėl semantinio saityno arba antros kartos saityno teikiamų galimybių (Anderson, Dron, 2010). Siekiant sureikšminti informacijos ir ryšių technologijų (konkretinant – interneto technologijų) naudojimą mokymuisi pasirinktas e. mokymosi terminas. Šiuo terminu apibūdinamas mokymosi būdas, kai nepalaikoma tiesioginio kontakto su mokymą organizuojančiu subjektu, o mokymosi turinio teikimas, mokymosi veiklos, bendravimas yra užtikrinamas informacijos ir ryšių technologijų priemonėmis. Būtina pažymėti, kad mokslinėje literatūroje pasitaiko ir informacijos bei ryšių (taip pat ir interneto) technologijų naudojimą pabrėžiančios, juo apsiribojančios nuotolinio mokymosi sampratos (pvz., L. Schlosser ir M. Simonson nuotolinį mokymąsi apibūdina kaip institucionalizuotą formalų mokymą, kur mokoma grupėse, interaktyvias mokymosi sistemas naudojant ryšiams tarp mokymosi išteklių, besimokančiųjų ir mokančiųjų užtikrinti (Schlosser, Simonson, 2009, p. 1–3). Lietuvių mokslininkų darbuose taip pat esama analogiškų nuotolinio mokymosi sampratų (Teresevičienė ir kt., 2008; Rutkauskienė ir kt., 2006).

Tyrimo tikslo siekiama įgyvendinant tokius uždavinius: aptariant informacijos ir ryšių (komunikacijos) technologijų naudojimo nacionaliniame aukštajame moksle statistinius duomenis, parodančius studijų programų teikimo studijuoti e. mokymosi būdu galimybes, analizuojant AIKOS, LAMA BPO tinklalapiuose pateikiamą

informaciją apie galimybes studijuoti e. mokymosi būdu. Tyrimui pasirinkta aktuali, su 2014 m. priėmimu į Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų teikiamas studijų programas susijusi informacija. Taip pat analizuojama ir Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų, 2014 m. pasiūliusių studijų programas studijuoti e. mokymosi būdu, internete pateikiama informacija apie studijų e. mokymosi būdu tvarką, reikalavimus.

Straipsnio tikslui pasiekti taikyti kokybinės tinklalapių turinio analizės, abstrakcijos, analogijos, apibendrinimo, palyginimo, dedukcijos ir sintezės mokslinio tyrimo metodai.

Pirmoje straipsnio dalyje pristatomas valstybės lygmens tinklalapių, kuriuose pateikiama informacija apie visas Lietuvoje veikiančiose aukštosiose mokyklose teikiamas studijų programas, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu, tyrimas, antroje straipsnio dalyje supažindinama su atskiru Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų, teikiančių studijų programas, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu, tinklalapių tyrimo duomenimis.

Informacijos ir ryšių technologijų naudojimo studijoms plėtra Lietuvoje ir informavimas internete valstybės lygiu apie teikiamas studijų naudojant šias technologijas programas

Lietuvoje informacijos ir ryšių technologijų naudojimo studijoms, arba e. studijų, plėtra valstybės lygiu vykdoma nuo 2001 metų: 2001–2006 metais buvo vykdoma programa *Informacinės technologijos mokslui ir studijoms* (ITMiS), 2007–2012 metais buvo vykdoma antroji mokslo ir studijų infor-

macinei infrastruktūrai skirta programa – *Lietuvos virtualus universitetas* (LVU), nuo 2013 metų vykdoma *Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros (LITMIS) 2013–2015 metams programa*. Būtina pažymėti, kad LITMIS programos paskirtis – „užtikrinti Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros programų tęstinumą, palaikyti vykdytas veiklas, jų plėtrą, informacinės infrastruktūros vidinę ir išorinę integraciją“ (Lietuvos mokslo ir studijų..., 2012, p. 1). Programos vykdymui 2013–2014 m. numatytos lėšos vaizdo konferencijų paslaugų plėtrai, e. studijų kokybės gerinimui bei Lietuvos aukštosiose mokyklose naudojamos virtualios mokymosi aplinkos funkcinių galimybių plėtrai, taip pat ir virtualios mokymosi aplinkos pritaikymui atvirųjų švietimo išteklių (AŠI) saugyklai ir išmaniųjų modulių kūrimui bei integravimui virtualioje mokymosi aplinkoje rodo, kad dėmesys e. mokymuisi (e. studijoms) nemažėja.

Informacijos ir ryšių technologijų naudojimui studijoms, studijų programų teikimui itin svarbus yra Lietuvos nuotolinio mokymosi tinklo (LietDM, <http://www.liedm.lt>) kūrimas. Plėtojant LieDM nacionalinėms aukštosioms mokykloms sudaromos sąlygos naudoti informacijos ir ryšių technologijas (virtualias mokymosi aplinkas) aukštajame moksle, kurti ir teikti e. mokymosi modulius, studijų programas. Analizuojant statistinius švietimo duomenis pastebima, kad plėtojant LVU studijų programą informacijos ir ryšių technologijų naudojimas studijoms išaugo kolegijose: 2005–2006 mokslo metais kolegijose buvo siūloma 18 kursų visuomenei, 2009–2010 mokslo metais visuomenei pasiūlyti 156 kursai, 2010–2011 mokslo metais – jau 212 kursų

(Švietimas 2011, 2012). Universitetuose 2009–2010 mokslo metais visuomenei siūlomų kursų sumažėjo 2,7 karto (nuo 2 622 iki 960), tačiau 2010–2011 mokslo metais universitetų siūlomų nuotolinių kursų skaičius augo: +103 (Ten pat). Šie duomenys leidžia išvelgti teigiamą LVU programos poveikį e. mokymosi būdu teikiamų studijų programų potencialui didinti. Tai leidžia daryti išvadą, kad Lietuvos aukštosiose mokyklose yra išteklių masė, sudaranti galimybes studijų programas teikti mišriu arba e. mokymosi būdu. Todėl aktualu įvertinti, ar Lietuvoje veikiančiose aukštosiose mokyklose yra siūloma tokiais būdais studijuoti ne atskirus modulius ar dalykus, o studijų programas.

Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos valdomos, valstybės biudžeto lėšomis finansuojamos atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) tikslas yra aprūpinti švietimo ir mokslo įstaigas, darbdavius, ketinančiuosius mokytis, ir kitus asmenis informacija, reikalinga sprendimams dėl mokymosi organizavimo ar pasirinkimo priimti, t. y. AIKOS paskirtis yra teikti aktualią, kokybišką informaciją apie mokymosi galimybes (*Atviros informavimo, konsultavimo...*, 2009). 2014 m. AIKOS duomenimis, Lietuvoje veikė 23 universitetai ir 24 kolegijos. AIKOS pateikiama informacija apie tai, kad Lietuvoje 2014 m. studentams buvo teikiama 1081 universitetinė ir 334 kolegines studijų programos. AIKOS tinklalapyje pateikiama tokia informacija apie studijų programas: valstybinis kodas, kodas pagal ISCED, studijų programos lygmuo / tipas, studijų sritis, studijų kryptis, švietimo sritis, švietimo posritis, studijų programos akreditavimo data, įsakymo numeris, tipas, pakartotinis akreditacijos terminas,

reikalaujamas minimalus išsilavinimas, įgyjamas kvalifikacinis laipsnis, priėmimo metai, mokymosi forma, priimamų mokytojų skaičius, mokymosi kalba bei pateikiamos programos akreditavimo išvados, nurodomi studijų programos tikslai, rezultatai, aprašomos mokymo ir mokymosi veiklos, studijų rezultatų vertinimo būdai, studijų programos sandara, pateikiama informacija apie specializacijas ir pristatomi studijų programos skiriamieji bruožai, pateikiama informacija apie suteikiamą kvalifikaciją. Paieška, aktualizuojanti e. mokymosi (arba nuotolinį, arba mišrų) studijų būdą, AIKOS yra negalima. Pastebima, kad studijų programų aprašuose, pateikiant informaciją apie mokymosi formą, nurodoma, kokia mokymosi forma – išžestine ar nuolatine yra teikiama studijų programa, o informacijos apie e. mokymosi (arba nuotolinio, arba mišraus) studijų būdo galimybes studijų programos aprašo lentelėje nėra. Tokia informacija kai kuriais atvejais yra pateikiama studijų programos apraše (pvz., studijų programos „Miškininkystė“ apraše, pristatant mokymo ir mokymosi veiklas, nurodoma, kad „Studijų dalyko kontaktinis darbas gali būti atliekamas nuotoliniu ir nenuotoliniu būdu“ (*Miškininkystė...*). Tačiau atkreipiamas dėmesys į tai, kad informacijos pateikimo studijų programos apraše struktūra ir turinys yra labai skirtingi ir studijų būdo galimybės nuoroda yra veikiau išimtis nei taisyklė. AIKOS tinklalapio analizė atskleidė, kad tiek mišrus, tik e. mokymosi būdas nėra aktualizuojamas studijų programų aprašuose. Informacijos apie informacijos ir ryšių technologijų naudojimą studijoms pateikimas studijų programų aprašuose yra neformaluotas.

Kitas valstybės lygiu aktualus stojantiejiems informacijos šaltinis apie Lietu-

voje veikiančiose aukštosiose mokyklose studijuoti siūlomas studijų programos yra Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) tinklalapis. LAMA BPO organizuoja ir vykdo bendrąjį stojančiųjų priėmimą į Lietuvos aukštąsias mokyklas, tokiu būdu įgyvendindama vienkanalę priėmimo studijuoti aukštojo mokslo sistemoje sistemą. LAMA BPO per bendrąjį priėmimą taip pat padeda nacionalinėms aukštosioms mokykloms priimti studentus ir į valstybės nefinansuojamas studijų vietas. Nuo 2010 m. bendrasis priėmimas yra perkeltas į elektroninę erdvę: stojančiųjų prašymai studijuoti aukštosiose mokyklose pateikiami tik internetu, priėmimas vyksta vienu metu į universitetus ir kolegijas.

LAMA BPO tinklalapio (<http://www.lamabpo.lt/studiju-programos#top>) informacijos analizė parodė, kad šiame tinklalapyje yra pateikiama informacija apie studijų programas, kurios yra vykdomos nuotoliniu būdu (tinklalapyje vartojamas šis terminas). Tačiau būtina pažymėti, kad nuotoliniu studijų būdu šiame tinklalapyje yra laikomos mišrios studijos, t. y. tokios studijos, kai dalis auditorinio studentų darbo organizuojama tradiciškai, o kita dalis – pasitelkiant informacijos ir ryšių technologijas: „teoriniai užsiėmimai vyksta nuotoliniu būdu; dalis praktinių darbų atliekama universitete; egzaminai laikomi universitete, išimtiniais atvejais – nuotoliniu būdu“ (Ten pat). Tai leidžia daryti prielaidą, kad dėl Lietuvos ypatumų (santykinai nedidelių geografinių atstumų, išplėto aukštųjų mokyklų tinklo regioniniu aspektu) nuotolinis mokymasis nacionalinėse mokyklose įgauna mišraus mokymosi formą, t. y. nuotolinis mokymasis papildo tradicinius aukštajame moksle taikomus švietimo būdus, yra naudojamas

veiksmingesniam, konkrečiam asmeniui pritaikytam mokymuisi organizuoti, studijų modulių įvairovei ir interaktyvumui didinti. Todėl valstybės lygiu svarbu apibrėžti, koks studijų organizavimo būdas laikytinas nuotoliniu studijų (arba e. studijų) organizavimu. Į tai atsižvelgus ir siekiant išvengti terminų painiavos, toliau straipsnyje, analizuojant LAMA BPO informaciją apie nuotoliniu studijų būdu studijuojamų studijų programų pasiūlą, bus vartojama mišraus studijų būdo samprata.

LAMA BPO studijų programų paieškoje yra galima studijų programos paieška pagal mišraus studijų būdo kriterijų, tačiau vykdant tokią paiešką apie studijų programą nepateikiama informacijos, kuriai studijų pakopai ši programa priskiriama (tam reikalinga detalesnė paieška).

LAMA BPO tinklalapyje pateikiamos informacijos analizė parodė, kad 2014 m. buvo priimama studijuoti į 35 studijų programas, teikiamas mišriu būdu. Tokias programas pasiūlė septynios Lietuvoje veikiančios aukštosios mokyklos:

- keturi universitetai: Aleksandro Stulginskio universitetas (toliau tekste – ASU), Vilniaus Gedimino technikos universitetas (toliau tekste – VGTU), Kauno technologijos universitetas (toliau tekste – KTU), Europos humanitarinis universitetas (toliau tekste – EHU),
- trys kolegijos: V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla, Šiaurės Lietuvos kolegija ir Lietuvos verslo kolegija.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad LAMA BPO tinklalapyje pateikiama informacija apie 43 mišriu būdu siūlomas studijuoti studijų programas, tačiau dalis studijų programų, teikiamų studijuoti mišriu būdu, yra tos pačios aukštosios mokyklos, tik siūlomos studijuoti skirtinguose miestuose (pvz.,

Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje) ir todėl šioje sistemoje vertinamos kaip skirtingos studijų programos, nors mokslininkai pabrėžia, kad e. mokymosi (arba nuotolinio mokymosi) privalumas yra tas, kad studijuojantiems asmenims tampa neaktuali mokymosi vieta (juolab kai studijų programą teikia ta pati aukštoji mokykla). Todėl realiai galima laikyti, kad mišriu būdu studijuoti siūlomos 35 studijų programos, t. y. tik apie 2,5 procentus Lietuvos aukštųjų mokyklų 2014 m. stojantiesiems pasiūlytų studijų programų. Mišriu būdu studijuoti 2014 m. buvo siūlomos 25 universitetinės studijų programos ir 10 koleginių studijų programų. Pastebima ir tai, kad galimybę studijuoti mišriu būdu suteikia tik valstybiniai universitetai ir tik nevalstybinės kolegijos.

LAMA BPO tinklalapio informacijos analizė rodo, kad daugiausia studijų programų studijuoti mišriu būdu 2014 m. siūlė

ASU (9 studijų programos), VGTU (7 studijų programos) ir Lietuvos verslo kolegija (6 studijų programos) (1 lentelė).

Daugiausia studijų programų, kurias galima studijuoti mišriu būdu 2014 m., buvo siūloma socialinių ir technologijos mokslų srityse (atitinkamai 17 ir 12 studijų programų). Kolegijos mišriu būdu siūlė studijuoti tik socialinių mokslų srities studijų programos (1 lentelė).

Palyginus informaciją apie mišriu būdu teikiamas studijų programos, kurios tokio- mis nurodomos LAMA BPO tinklalapyje (pvz., miškininkystė, agronomija, verslo informacinės sistemos, informatika, kultūros paveldas, vizualinis dizainas ir medijos ir kt.), ir informaciją apie šias studijų programos, pateikiamą AIKOS tinklalapyje, pastebėta, kad informacija apie tai, kad šios programos teikiamos mišriu būdu, AIKOS tinklalapyje nepateikiama arba pateikiama

1 lentelė. Pirmosios pakopos universitetinės studijų programos, teikiamos mišriu būdu, į kurias buvo priimama studijuoti 2014 m.

Studijų programa teikiančioji institucija		Studijų programos sritis							
		ASU	VGTU	KTU	EHU	V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla,	Šiaurės Lietuvos kolegija	Lietuvos verslo kolegija	Iš viso
1	Biomedicinos mokslų	2	–	–	–	–	–	–	2
2	Fizinių mokslų	–	1	1	–	–	–	–	2
3	Humanitarinių mokslų	–	–	–	1	–	–	–	1
4	Socialinių mokslų	3	–	1	3	4	4	2	17
5	Technologijos mokslų	4	6	2	–	–	–	–	12
6	Menų	–	–	–	1	–	–	–	1
Iš viso		9	7	4	5	4	4	2	35

Šaltinis: sudaryta autorės pagal peržiūrėtą 2014 m. bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštųjų mokyklų studijas programų, kurias galima studijuoti nuotoliniu būdu, sąrašą, pateiktą LAMA BPO tinklalapyje (<http://www.lamabpo.lt/studiju-programos#top>).

fragmentiška (pvz., nurodant galimybę studijuoti tiek nuotoliniu būdu, tiek tradiciškai, o ne derinant abu šiuos studijų būdus).

Atlikta analizė atkreipia dėmesį į nepakankamą informacijos pateikimą, nesuderintą informaciją AIKOS, LAMA BPO tinklalapiuose apie nacionalinėse aukštosiose mokyklose e. mokymosi būdu (arba nuotoliniu būdu) bei mišriu būdu teikiamas studijų programas.

Lietuvos aukštųjų mokyklų tinklalapių informacija apie stojantiesiems 2014 m. pasiūlytas studijų programas, teikiamas studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijas

Atliktas tyrimas parodė, kad 2014 m. stojantiesiems studijų programas, teikiamas nuotoliniu būdu, pasiūlė studijuoti septynios Lietuvoje veikiančios aukštosios mokyklos: ASU, VGTU, KTU, EHU, V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla, Šiaurės Lietuvos kolegija ir Lietuvos verslo kolegija. Todėl siekiančiųjų aukštojo mokslo informavimo internete apie Lietuvoje veikiančiose aukštosiose mokyklose teikiamas studijų programas, kurios siūlomos studijuoti e. mokymosi būdu, analizei pasirinkta ištirti šių aukštųjų mokyklų tinklalapius. Tinklalapiai tiriami tokiais pjūviais:

- ar stojantiesiems pateikiama informacija apie studijų programas, kurios siūlomos studijuoti e. mokymosi ar mišriu būdu (arba nuotoliniu būdu);
- ar stojantiesiems pateikiama informacija, kaip vyksta studijos e. mokymosi ar mišriu būdu (arba nuotoliniu būdu).

2014 m. daugiausia studijų programų (devynias) nuotoliniu būdu studijuoti pasiūlė ASU. Informacija apie nuotolinio

studijų būdo naudojimą šio universiteto tinklalapyje (<http://www.asu.lt>) pateikiama informuojant apie studentų mokymo ir mokymosi būdus. Šio universiteto tinklalapyje nurodoma: „Kontaktinis darbas iššestinių studijų studentams, priimtiems 2012 metais ir vėliau, organizuojamas iš dalies nuotoliniu būdu“ (*Studentų mokymo ir mokymosi...*). Pristatant nuotolinį būdą ASU tinklalapyje nurodoma: „Nuotolinės studijos – tai nauju požiūriu paremtos studijos naudojant inovatyvias informacijos ir ryšių technologijas, kai dėstytojas bei studentai dažniausiai būna nutolę laike ir erdvėje. Tai mokymasis, kuriame derinami keli skirtingi dėstymo metodai – dalis auditorinių užsiėmimų (paskaitos, seminarai, individuali parama besimokantiejiems, diskusijos, užduočių atlikimas, vertinimas) organizuojami akivaizdžiai, kita dalis – virtualioje mokymosi aplinkoje ar vaizdo konferencijų būdu.“ (Ten pat). Būtina pažymėti, kad nuotolinių studijų aprašymas nurodo, kad šiame universitete taikomas mišrus studijų būdas. Aprašant nuotolinį studijų būdą nurodomos veiklos, kurias studijuojantieji atliks pasitelkdami informacines ir ryšių technologijas: „dalis užsiėmimų vyksta virtualiai – skaitomos bei įrašomos tolimesnei peržiūrai vaizdo paskaitos, vyksta interaktyvios konsultacijos, virtualiai atliekami grupiniai ir individualūs darbai, besimokantieji už atliktus darbus turi galimybę atsiskaityti vaizdo konferencijų būdu. Studentai gali bendrauti su dėstytoju naudodami antros kartos saityno (Web 2.0) technologijas“ (Ten pat). Taip pat yra pristatoma ir nuotolinių studijų tvarka: „Studentai atvyksta į įvadinę bei semestro baigiamąją sesijas. <...> Sesijų metu vyksta paskaitos, konsultuojamasi su dėstytojais, atliekami darbai laboratorijose, vykstama

į mokomąsias praktikas. Likusią paskaitų medžiagą galima įsisavinti studentams patogiu metu, tiesiog naudojantis kompiuteriu ir interneto ryšiu. Egzaminai vyksta tradiciškai Universiteto patalpose.“ Šioje tvarkoje pristatomos studijų galimybės, būdai nurodo, kad universitete taikomas mišrus studijų būdas. Taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad informacija apie studijas tokiu būdu pateikiama ne stojantiesiems, o studentams.

VGTU 2014 m. nuotoliniu būdu pasiūlė studijuoti septynias studijų programas. VGTU tinklalapyje (<http://www.vgtu.lt/>), pateikiant informaciją apie studijų programas, yra nurodoma studijų forma ir studijų būdas (pvz., „Studijų apimtis kreditais ir forma (trukmė metais): <...> Iššęstinės nuotolinės studijos <...>“) (*Verslo informacinės sistemos...*). Informuojant apie iššęstinių studijų nuotolinę studijų būdą (žymima santrumpa *Int*) nurodoma, kad „iššęstinės nuotolinės studijos organizuojamos tokia tvarka: akademiniai užsiėmimai vyksta šeštadieniais (8.30–18.00 val.) kartą arba du per mėnesį. Dalis užsiėmimų vyksta virtualiai vaizdo konferencijų metu, studentai gali bendrauti su dėstytojais elektroniniu paštu, telefonu, „Skype“. Sesijos metu egzaminai laikomi VGTU patalpose, taip pat yra galimybė kai kuriuos egzaminus laikyti nuotoliniu būdu“ (*Stojantiesiems: Studijų programos...*). VGTU tinklalapyje pateikiama ir daugiau informacijos apie nuotolinę studijų būdą, nurodant: „Užsiėmimai vyksta vaizdo konferenciniu ryšiu, paskaitos filmuojamos ir pateikiamos kaip studijų dalyko vaizdinė medžiaga. Praktinėms užduotims atlikti universitetas suteikia galimybę naudotis informaciniais resursais per VPN (nuotolinės prieigos) sistemą. Be to, studentai gali bendrauti su dėstytojais elektroniniu paštu,

telefonu, „Skype“ ir kitomis šiuolaikinės komunikacijos priemonėmis. Studentai taip pat turi galimybę atvykti į užsiėmimus bei į konsultacijas su dėstytojais. Sesijos metu egzaminai laikomi VGTU patalpose. Studentui prašant ir fakulteto dekanui leidus egzaminai gali būti laikomi nuotoliniu būdu, nuvykus į artimiausią egzaminų centrą (juo gali tapti universitetas VGTU partneris, akredituota egzaminavimo įstaiga ar kt.).“ Dar daugiau informacijos apie nuotolines studijas pateikiama nuotolinių studijų organizavimui naudojamoje virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“: čia nurodomos visos VGTU nuotoliniu būdu teikiamos studijų programos, pateikiama interaktyvi vaizdinė informacija „Kas yra nuotolinės studijos“ ir „VGTU nuotolinės studijos“ (<http://moodle.vgtu.lt/>). VGTU nuotolinių studijų organizavimo informacija nurodo, kad šiame universitete yra teikiamos studijų programos, kurias galima studijuoti e. mokymosi būdu. Informavimas apie informacijos ir ryšių technologijų naudojimą studijose yra išsamus, informacija pateikiama tiek stojantiesiems, tiek studentams.

EHU 2014 m. nuotoliniu būdu pasiūlė studijuoti penkias studijų programas. Šis universitetas dėl veiklos specifikos išsamią informaciją apie nuotoliniu būdu siūlomas studijų programas savo tinklalapyje (<http://www.ehu.lt/ru/>) pateikia rusų ir baltarusių kalbomis. Šiame universitete iššęstinės bakalauro ir magistro studijų programos (rusų k. *заочный бакалавриат*, *заочная магистратура*, balt. k. *завочны бакалаўрыят*, *магістратура*) teikiamos nuotoliniu būdu. Informuojant stojančiuosius apie studijų procesą EHU, nurodoma, kad „mokymo, mokymosi procesas iššęstinėse studijose vyksta virtualioje mokymosi

aplinkoje Moodle“ (*Учебный процесс в ЕГУ...*). Stojantieji informuojami apie nuoseklaus darbo virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“ svarbą, nurodoma, kad studijos vyksta ne tik „Moodle“ sistemoje, bet tam yra pasitelkiamos ir kitos informacijos ir komunikacijos technologijomis grįstos priemonės: „Google Docs, socialiniai tinklai, vebinarai, studentams mokomoji medžiaga pateikiama vaizdo, garso formatais, pateikiamos taip pat ir įvairios praktinės užduotys: vikio projektai, vertinamieji forumai ir blogai, kompiuteriniai testai, esė ir kt.“ (Ten pat). Norintys studijuoti iššęstine forma nuotoliniu būdu informuojami, kad iššęstinės studijos organizuojamos sesijomis ir nuotoliniu būdu. Studijos nuotoliniu būdu organizuojamos tokia tvarka: „pirmąją semestro savaitę studentams sudaromos „virtualios orientacijos galimybės“ – studentai susipažįsta su dėstytoju, su dalyko programa; toliau vyksta dalyko studijos pagal teminius blokus, kurių įsisavinimą studentai patvirtina atlikdami atitinkamas užduotis, užduočių atlikimas svarbus galimybei laikyti egzaminus. Sesijų metu studentai atlieka praktines užduotis, dalyvauja seminaruose, vyksta egzaminai bei įvadinės kito semestro paskaitos“ (Ten pat). EHU išsamiai pristato iššęstinių studijų nuotoliniu būdu sistemą, tvarką. Informacija yra skiriama tiek stojantiesiems, tiek studijuojantiesiems. EHU studijų programos teikiamos studijuoti e. mokymosi būdu, kurį papildo tradiciniais studijų metodais grįstos įvadinės sesijos.

KTU 2014 m. nuotoliniu būdu pasiūlė studijuoti keturias studijų programas. Šio universiteto tinklalapyje (<http://ktu.edu/>) stojantiesiems, studentams jokia informacija apie nuotolinį studijų būdą nepateikiama, tokios informacijos nėra ir KTU virtualioje

mokymosi aplinkoje „Moodle“ (<http://vma.ktu.lt/>)

V. A. Graičiūno aukštosios vadybos mokyklos tinklalapyje (<http://www.avm.lt>) nėra jokios informacijos apie nuotolinį studijų būdą. Tinklalapyje pateikiama tik virtualios mokymosi aplinkos „Moodle“ naudojimo informacija, t. y. nurodoma, kam ši virtuali mokymosi aplinka gali būti naudojama (<http://www.avm.lt/lt/e-mokymas/moodle/>).

Šiaurės Lietuvos kolegijos tinklalapyje (<http://www.slk.lt/>) informacijoje, skirtoje stojantiesiems, yra pateikiamas reklaminis tekstas „Nuotolinės studijos gyvenantiems užsienyje – puikus būdas įgyti aukštąjį išsilavinimą“, pristatantis nuotolinių studijų pranašumus. Nuotolinėms studijoms skirtoje informacijoje taip pat pateikiama nuotolinių studijų naudą ryškinanti informacija. Studentams prie studijų programų kartu su nuotolinio studijų būdo privalumus ryškinančia interaktyvia informacija pateikiama ir informacija apie tai, kaip vyksta nuotolinės studijos, ta pati informacija pateikiama ir nuotolinių studijų skirsnyje nurodant: „Nuotolinės studijos prasideda rugsėjo 1 d. Studijų trukmė 3 m. Studentai į nuotolines studijas priimami nuolatos. Kiekvieno semestro pradžioje, įvadinės savaitės metu, dėstytojai jus supažindins su dėstomu dalyku, mokymosi medžiaga ir naudojimosi ja virtualioje mokymosi aplinkoje būdais. Moodle aplinkoje bus pateikta studijoms reikalinga medžiaga, praktinės užduotys, savikontrolės klausimai, pagrindinė ir papildoma literatūra, nuorodos į internetinius šaltinius, nufilmuotas paskaitas ir kita naudinga informacija. Kiekvieną studijų savaitę 3 dienas vakarais vyks tiesioginės paskaitos ir konsultacijos su dėstytoju. Tiesioginio kontakto metu

jūs ir dėstytojai turėsite galimybę aptarti iškilusius klausimus, problemas, suplanuoti tolesnę veiklą. Semestro pabaigoje, atsiskaitomosios studijų savaitės metu, laikysite egzaminus ir įskaitas iš anksto su dėstytoju ar nuotolinių studijų kuratoriumi suderintu jums patogiu laiku.“ (*Kaip vyksta studijos...*). Pateikta informacija atskleidžia, kad Šiaurės Lietuvos kolegijos tinklalapyje pateikiama pakankamai informacijos tiek stojantiesiems, tiek studentams apie nuotolinių studijų būdų naudojimą, tačiau šioje kolegijoje studijų programos yra teikiamos studijuoti mišriu būdu.

Lietuvos verslo kolegijos tinklalapyje (<http://www.ltvk.lt/lt>) pateikiama išsami informacija apie galimybes studijuoti nuotoliniu būdu: tokia informacija pateikiama prie atitinkamų studijų programų bei atskirai informuojant apie nuotolines studijas ir apie nuotolinių studijų centro veiklą. Šios kolegijos nuotolinių studijų centro tinklalapyje nurodoma: „Nuotolinis mokymas(-is) – tai mokymo(-si) forma, kai besimokantysis nepalaiko tiesioginio kontakto su dėstytoju. Bendravimas ir bendradarbiavimas yra užtikrinamas informacinių komunikacinių technologijų (IKT) priemonėmis.“ (*Nuotolinių studijų organizavimo...*) Čia taip pat pateikiamos nuotolinio studijų būdo taikymo studijoms Lietuvos verslo kolegijoje taisyklės, nurodant: „Nuotoliniu būdu gali būti vykdomi (visiškai arba iš dalies) Vakarų Lietuvos verslo kolegijoje patvirtinti studijų organizavimo būdai: paskaitos, pratybos, laboratoriniai darbai, savarankiškas darbas. Nuotolinės studijos Vakarų Lietuvos verslo kolegijoje organizuojamos tik nuotoliniu arba mišriu būdais – tradicinius studijų organizavimo būdus derinant su nuotolinio mokymo(-si) elementais: auditorinius užsiėmimus (paskaitas, pra-

tybas, seminarus, laboratorinius darbus ir t. t.) organizuojant akivaizdžiai ar virtualioje mokymo(-si) aplinkoje, naudojant sinchronines bei asinchronines priemones; savarankišką darbą (individualią paramą besimokantiems, atsiskaitymus, vertinimą, pratybas, užduočių atlikimą bei individualias mokymo(-si) veiklas) organizuojant virtualioje mokymo(-si) aplinkoje.“ (Ten pat). Šioje tvarkoje, skirtoje dėstytojams, išsamiai pristatomas nuotolinio studijų būdo naudojimas studijų procese. Stojantiesiems, nuotolinių studijų studentams, studijuojamų programų studijų tvarka išsamiai aptariama informacijoje apie nuotolines studijas. Šioje informacijoje nurodoma, kad kolegijoje studijos nuotoliniu būdu organizuojamos įvadinėmis savaitėmis, kurių metu dėstytojai supažindina „su dėstomu dalyku, mokymosi medžiaga ir naudojimosi ja virtualioje mokymosi aplinkoje būdais“ (*Priėmimas 2014: Studijų...*). Virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“ pateikiama „<...>studijoms reikalinga medžiaga, praktinės užduotys, savikontrolės klausimai, pagrindinė ir papildoma literatūra, nuorodos į internetinius šaltinius ir kita naudinga informacija“ (Ten pat). Tvarkoje nurodoma, kad kiekvieną studijų savaitę tris dienas vakarais vyksta tiesioginės paskaitos ir konsultacijos su dėstytoju per „Skype“ programą, tiesioginio kontakto metu studentai ir dėstytojai turi galimybę aptarti iškilusius klausimus, problemas, suplanuoti tolesnę veiklą, semestro pabaigoje, atsiskaitomosios studijų savaitės metu, laikomi egzaminai ir įskaitos iš anksto su dėstytoju ar nuotolinių studijų kuratoriumi suderintu laiku (Ten pat). Tvarkoje nurodoma, kad „paskaitos ir atsiskaitymai vyksta virtualioje erdvėje, todėl studentams į kolegiją atvykti nerei-

kia“ (Ten pat). Lietuvos verslo kolegijos tinklalapyje išsamiai pristatoma studijų nuotoliniu būdu sistema, tvarka. Informacija yra skiriama tiek stojantiesiems, tiek studijuojantiesiems. Šioje kolegijoje studijos organizuojamos e. mokymosi būdu, rengiamos ir įvadinės sesijos.

Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų, kurios 2014 m. stojantiesiems pasiūlė studijų programas studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijų galimybes, tinklalapių analizė parodė, kad informacija apie šių technologijų naudojimą studijoms yra pateikiama labai įvairiai: kai kurios aukštosios mokyklos nepateikia jokios informacijos, kaip studijose naudojamos šios technologijos (KTU, V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla), kitos aukštosios mokyklos tokią informaciją pateikia fragmentiškai, pristatydamos informacijos ir ryšių (komunikacijos) technologijų naudojimo studijoms tose mokyklose tvarką jau studijuojantiems toje aukštojoje mokykloje (ASU), dar kitos aukštosios mokyklos tiek stojančiuosius, tiek studentus išsamiai informuoja apie informacijos ir ryšių technologijų naudojimą studijoms (VGTU, EHU, Šiaurės Lietuvos kolegija, Lietuvos verslo kolegija). Aukštųjų mokyklų tinklalapių analizė atskleidė skirtingą nuotolinio mokymosi suvokimą aukštosiose mokyklose: kai kuriose aukštosiose mokyklose nuotolinis mokymosi būdas, grindžiamas informacijos ir ryšių technologijomis (arba e. mokymosi būdas), apibrėžiamas arba suvokiamas (pagal studijų būdo aprašymą) kaip mišrus mokymas(is) (ASU, Šiaurės Lietuvos kolegija), kitos aukštosios mokyklos linkusios laikytis klasikinės e. mokymosi būdo sampratos (VGTU, EHU, Lietuvos verslo kolegija). Aukštųjų mokyklų, kurios 2014 m. stojantiesiems pasiūlė studijų programas

studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijų galimybes, tinklalapių analizė parodė, kad studijų programos teikiant e. mokymosi būdu (arba nuotoliniu būdu, naudojant informacijos ir ryšių technologijas) yra paplitusios įvadinės ir baigiamosios sesijos.

Išvados

Plintant informacijos ir ryšių technologijų naudojimui aukštajame moksle, reikšminamas institucijų dalyvavimas e. mokymosi organizavime – e. mokymosi plėtrai yra svarbus institucijos, kurioje naudojamas šis studijų būdas, suinteresuotumas ir dalyvavimas. Kita vertus, institucijų užtikrinamas informacijos ir ryšių technologijų naudojimo mokymui(si) palaikymas turi būti lydimas informacijos teikimo suinteresuotoms auditorijoms, pirmiausia – stojantiesiems.

Statistinių informacijos ir ryšio priemonių naudojimo Lietuvos aukštosiose mokyklose analizė parodė, kad yra kritinė išteklių masė, sudaranti galimybes studijų programoms teikti mišriu arba e. mokymosi būdu. AIKOS tinklalapio analizė parodė, kad paieška, aktualizuojanti e. mokymosi (arba nuotolinį, arba mišrų) būdą, AIKOS yra negalima; studijų programų aprašų lentelėse nepateikiama formalizuota informacija apie studijų programų studijų būdą. Tokia informacija gali būti pateikiama studijų programų aprašuose, ji pasitaiko. Tačiau tokios informacijos pateikimas studijų programų aprašuose yra neformalizuotas. Net ir tų studijų programų, kurios LAMA BPO tinklalapyje yra nurodomos kaip 2014 m. galimos studijuoti nuotoliniu būdu, aprašuose tokia informacija nepateikiama (su nedidelėmis išimtimis).

LAMA BPO tinklalapyje yra pateikiama informacija apie studijų programas, kurios

2014 m. vykdomos nuotoliniu būdu. LAMA BPO siekiančiųjų aukštojo mokslo informavimo privalumas yra tas, kad studijų programų paieškoje yra galima paieška pagal nuotolinio studijų būdo kriterijų. Tačiau vykdant tokią paiešką apie studijų programą nepateikiama informacijos, kuriai studijų pakopai ši programa priskiriama.

LAMA BPO tinklalapyje nuotoliniu studijų būdu yra laikomas mišrus studijų būdas, t. y. toks, kai dalis auditorinio studentų darbo organizuojama tradiciškai, o kita dalis – pasitelkiant informacijos ir ryšių technologijas. LAMA BPO tinklalapyje vartojamas nuotolinių studijų apibrėžimas atkreipia dėmesį, kad valstybės lygiu reikalingas išaiškinimas, koks studijų organizavimo būdas laikytinas nuotoliniu studijų organizavimu (ar gali būti ir jei gali, tai kokia dalis tokių studijų organizuojama tradiciniais būdais).

AIKOS, LAMA BPO tinklalapių turinio analizė parodė nepakankamą informacijos pateikimą, nesuderintą informaciją AIKOS, LAMA BPO tinklalapiuose apie Lietuvos aukštosiose mokyklose e. mokymosi būdu (arba nuotoliniu būdu) bei mišriu būdu teikiamas studijų programas.

2014 m. Lietuvoje bendrojo priėmimo sistemoje stojantiesiems buvo siūlomos 35 studijų programos, kurias buvo galima studijuoti mišriu būdu (apie 2,5 stojantiesiems pasiūlytų studijų programų). Buvo siūlomos 25 universitetinės studijų programos ir 10 koleginių studijų programų. Daugiausia studijų programų, kurias galima studijuoti mišriu būdu 2014 m., buvo siūloma socialinių ir technologijos mokslų

srityse (atitinkamai 17 ir 12 studijų programų). Kolegijos mišriu būdu siūlė studijuoti tik socialinių mokslų srities studijų programas. Tokias programas pasiūlė septynios Lietuvoje veikiančios aukštosios mokyklos: keturi universitetai (visi valstybiniai) ir trys kolegijos (visos privačios).

Aukštųjų mokyklų, 2014 m. LAMA BPO nurodžiusių, kad teikia studijų programas, kurias galima studijuoti mišriu būdu, tinklalapių analizė atskleidė įvairias stojančiųjų informavimo apie informacijos ir ryšių technologijų naudojimą studijose prieigas: dalis aukštųjų mokyklų nepateikia jokios informacijos, kitos tokią informaciją pateikia fragmentiškai, dar kitos išsamiai informuoja tiek stojančiuosius, tiek studentus.

Aukštųjų mokyklų tinklalapių analizė parodė skirtingą nuotolinio mokymosi suvoktį: kai kuriose aukštosiose mokyklose nuotolinis mokymosi būdas apibrėžiamas arba suvokiamas (pagal studijų būdo aprašymą) kaip mišrus mokymasis, kitos aukštosios mokyklos linkusios laikytis klasikinės e. mokymosi būdo sampratos. Tai dar sykį nurodo valstybės lygiu esant reikalingą išaiškinimą, koks studijų organizavimo būdas laikytinas nuotoliniu.

Kaip parodė aukštųjų mokyklų, kurios 2014 m. stojantiesiems pasiūlė studijų programas studijuoti naudojant informacijos ir ryšių technologijas, tinklalapių analizė, apibrėžiant nuotolinį mokymąsi naudojant informacijos ir ryšių technologijas (arba e. mokymosi būdą) būtina atsižvelgti į tai, kad yra paplitusios įvadinės ir baigiamosios sesijos, kuriose tikslinga naudoti tradicinius mokymo metodus.

LITERATŪRA

- ALTBACH, P. G.; REISBERG, L.; RUMBLEY, L. E. (2009). *Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution: A Report* Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 2 d.]. Prieiga per internetą: <<http://graduateinstitute.ch/webdav/site/developpement/shared/developpement/cours/E759/Altbach,%20Reisberg,%20Rumbley%20Tracking%20an%20Academic%20Revolution,%20UNESCO%202009.pdf>> .
- ANDERSON, T.; DRON, J. (2010). Three generations of distance education pedagogy. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, vol. 12(3), p. 80–97.
- Atviro informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) nuostatai. *Valstybės žinios*, 2009, nr. 12-486.
- BELL, L.; STEVENSON, H. (2006). *Education Policy: Process, Themes and Impact*. New York, Routledge. ISBN13: 97804153778720.
- CHAO, R. J.; CHEN, Y. H. (2009). Evaluation of the criteria and effectiveness of distance E-Learning with consistent fuzzy preference relations. *Expert Systems with Applications*, no. 36, p. 10657–10662.
- DOWNES, S. (2005). Feature: E-learning 2.0. *E-learn magazine*, 2005, no. 10, p. 1–3.
- Europos Tarybos išvados dėl aukštojo mokslo modernizavimo* (2011/C 372/09) [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 12 d.]. Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0036:0041:LT:PDF>>
- GOVINDASAMY, T. (2001). Successful implementation of e-learning: Pedagogical considerations. *The Internet and Higher Education*, vol. 4(3), p. 287–299.
- HOGO, M. A. (2010). Evaluation of E-learning systems based on fuzzy clustering models and statistical tools. *Systems with Applications*, vol. 37(10), p. 6891–6903.
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui*: Europos aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkė. Ekonomikos augimo ir užimtumo rėmimas (SEK(2011) 1063 galutinis) [interaktyvus] [žiūrėta 2013 m. rugsėjo 8 d.]. Prieiga per internetą: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:LT:PDF>>
- LEE, B. C.; YOON, J. O.; LEE, I. (2009). Learners acceptance of E-Learning in South Korea: theories and results. *Computers and Education*, vol. 53(4), p. 1320–1329.
- Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros 2013–2015 metų programa (2012). *Valstybės žinios*, 2012, nr. 149-7653.
- LONG, H. B.; HIEMSTRA, R. (1990). *Changing Approaches to Studying Adult Education*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN 9780875894478.
- RUTKAUSKIENĖ, D.; POCIŪTĖ, E.; TARGAMADŽĖ, A.; STRIČKA, M. *Lietuvos virtualus universitetas*: monografija. Kaunas, 2006. ISBN 9955-25-051-8.
- SCHLOSSER, L. A.; SIMONSON, M. R. (2009). *Distance education: definitions and glossary of terms*. IAP. ISBN 9781607521389.
- Švietimas 2011* (2012). Vilnius. ISSN 1392-978X.
- TERESEVIČIENĖ, M.; RUTKAUSKIENĖ, D.; VOLUNGEVIČIENĖ, V.; ZUZEVIČIŪTĖ, V.; RUTKIENĖ, A.; TARGAMADŽĖ, A. (2008). *Nuotolinio mokymo(si) taikymo galimybės tęstinio profesinio mokymo plėtrai skatinti* [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 8 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.studyonline.lt/sites/default/files/Nuotolinis%20mokymas_PRESS.pdf>.

Tyrimo šaltiniai

Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema (AIKOS), 2013 [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.aikos.smm.lt/aikos/html/6/fcontent.html>>.

LAMA BPO tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 29 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.lamabpo.lt/>>.

Miškininkystė: informacija AIKOS tinklalapyje [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.aikos.smm.lt/aikos/Aukst_kom_priemimas.htm?m=program&a=displayItem&id=61214B101>.

Studentų mokymo ir mokymosi būdai: ASU tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.asu.lt/noriu_studijuoti_lzuu/lt/55601>.

Verslo informacinės sistemos (įstojusiems 2014 metais): VGTU tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <<https://medeine.vgtu.lt/programos/programa.jsp?fa k=10&prog=148&sid=H&rus=U>>.

Stojantiesiems: Bakalauro studijų programos pagal fakultetus (2014 m.): VGTU tinklalapis [interak-

tyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <<http://stojantiesiems.vgtu.lt/bakalauro-studijos/studiju-programos/pagal-fakultetus/>>.

Stojantiesiems: Nuotolinės studijos – nauja galimybė siekti išsilavinimo (2014 m.): VGTU tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <<http://stojantiesiems.vgtu.lt/nuotolines-studijos/>>.

VGTU virtuali mokymosi aplinka Moodle: VGTU tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <<http://moodle.vgtu.lt/>>.

Nuotolinės studijos: Šiaurės Lietuvos kolegijos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.slk.lt/Nuotolines-Studijos/>>.

Stojantiesiems: Šiaurės Lietuvos kolegijos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. spalio 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.slk.lt/stojantiesiems/>>.

V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla: V. A. Graičiūno aukštosios vadybos mokyklos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. spalio 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.avm.lt/>>.

Kaip vyksta studijos: Nuotolinės studijos: Šiaurės Lietuvos kolegijos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. spalio 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.slk.lt/Nuotolines-Studijos/>>.

Priėmimas 2014: Studijų programos: Nuotolinės studijos: Lietuvos verslo kolegijos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. spalio 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.ltvk.lt/lt/m/Stojantiesiems/studiju-programos/>>.

Nuotolinių studijų organizavimo tvarka LTVK: Nuotolinių studijų centras: Padaliniai: Lietuvos verslo kolegijos tinklalapis [interaktyvus] [žiūrėta 2014 m. spalio 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.ltvk.lt/lt/m/padaliniai/nuotoliniu-studiju-centras/>>.

THE INFORMATION IN THE INTERNET ABOUT STUDY PROGRAMMES THAT ARE PROVIDED IN LITHUANIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS VIA INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Marija Stonkienė

S u m m a r y

This article presents the research on the information in the internet about the study programmes that are provided in Lithuanian higher education institutions via information and communication technologies. This research presents an analysis of e-learning opportunities in 2014 that are available in the Open Information Consultation and Orientation (AIKOS) system, the Lithuanian Higher Education Association Admission (LAMA BPO) websites, and the websites of higher education institutions that have e-learning offerings.

The conducted research drew attention to the

inadequate, unsystematic and incompatible provision of information on e-learning programmes that are available in higher education institutions on the nation-wide level. Higher education institution website analysis has revealed different levels of access to information to prospective students (from the complete lack of information to particularly detailed information). The results of the research have also shown the nation-wide need of solutions on distance education methods that implement information and communication technologies.